

Біотехнолог Даумантас Матуліс: «Лише важкою щоденною працею ми створюємо свій успіх»

РІТЕ КУКУЛЬСКІТЕ

Молодий вчений **Даумантас Матуліс**, який провів у США 12 років, повернувся в Литву та керує зараз відділом біотермодинаміки й досліджень ліків Інституту біотехнологій Вільнюського університету, що здійснює дослідження в галузі пошуку та розробки протиракових препаратів. Що змусило вченого повернутися, відмовившись від кар'єрних перспектив за кордоном?

Поверненню сприяла допомога ЄС

Після закінчення в 1993 році Вільнюського університету та отримання ступеню дипломанта біохіміка Д. Матуліса запросили продовжити навчання в Міннесотському університеті США, де він здобув ступінь доктора молекулярної біології та біофізики. Після навчання він працював у концерні Johnson & Johnson понад 3 роки, однак з часом лише зміцнився в своєму переконанні, яке сформувалося в нього ще до приїзду в США: отримавши необхідні знання та досвід, він має повернутися до Литви, аби застосувати їх на Батьківщині. Тож відмовившись від можливості залишитися, Даумантас розпочав пошуки перспектив роботи в Литві. «Сьогодні, гадаю, я вчинив би навпаки – лишався би в Литві, виїхавши лише на значно коротший термін, оскільки перспектив тут значно побільшало. Вчені нашої спеціальності мають більше можливостей виїжджати на наукові стажування, ніж вони здатні використати», – стверджує Д. Матуліс.

Науковець пригадує, що цілих три роки довелося шукати місце роботи в Литві, яке відповідало б його кваліфікації. Ситуація змінилася, коли Литва вступила до Європейського Союзу, адже з'явилася можливість подавати заявки на фінансування з фондів ЄС. У 2004 році Даумантас Матуліс виграв європейську дотацію з реінтеграції за Програмою Марі Кюрі, яка означала для молодого науковця не лише міжнародне визнання та підтвердження того, що здійснювані ним наукові дослідження є достатньо високого рівня, але й стала, власне, його довгоочікуваним квитком додому. Після повернення до Литви Д. Матуліс зібрав дослідницьку групу, ставши завідувачем лабораторії в Інституті біотехнологій Вільнюського університету.

І хоча, залишившись з родиною в США, він жив би, очевидно, в кращих економічних умовах, науковець переконаний, що не все вирішують гроші. «Для мене дуже важливо зробити якомога більше там, де

я потрібен, а не проводити час у країні, де добробут уже кимось за тебе створений. І попри складніші економічні умови, в Литві є багато відданих своїй справі дослідників, тут можна знайти чудові умови для праці та прекрасну робочу атмосферу», – зазначає вчений.

Відтік мізків – збитки чи можливості?

Д. Матуліс, якому також випала честь працювати громадським консультантом з питань еміграції та репатріації Президента Литви Валдаса Адамкуса, оптимістично оцінює можливості Литви повернути вчених, які виїхали за кордон. За його словами, лише в Інституті біотехнологій Вільнюського університету працює більше 30-ти науковців, які повернулися з-за кордону. Даумантас відзначає, що штучна замкненість аж ніяк не допомагає втримати обдарованих студентів та вчених. Набагато легше втримати тих, кому принаймні раз на рік забезпечуються умови для участі в міжнародних наукових заходах. Можливість обговорити свої дослідження та обмінятися ідеями з колегами за кордоном зменшує спокусу до виїзду з країни.

Нога в ногу з Європою

За відносно невеликого державного фінансування біотехнологічна наука в Литві розвивається ефективніше, ніж у сусідніх країнах. Сьогоднішній високий рівень розвитку біотехнологій певною мірою зумовлює те, що в Литві діють такі великі компанії, як Sicor Biotech та Fermentas, що входять до складу світового концерну ThermoFisher. «Ці два підприємства є основою нашої біотехнології, однак маємо

надію, що в майбутньому таких підприємств у Литві будуть сотні», – сподівається Д. Матуліс.

На думку вченого, прогрес Литви в біотехнологічній науці визначили роботи, здійснені науковцями ще в радянські часи. Втримати ці напрацювання на належному рівні сьогодні допомагає фінансування з боку ЄС та можливості міжнародної співпраці. Власне, беручи участь у керівництві асоціацією ScanBalt, що об'єднує спеціалістів з охорони здоров'я, природничих та біомедичних наук, бізнесменів і політиків з країн Скандинавії та Балтії, Литва й закріпилася у колі регіональних лідерів.

Уперед веде оптимізм

Д. Матуліс повсякчас намагається дивитися в майбутнє позитивно. Найголовніше, на його думку, самому докладати якомога більше зусиль та формувати оточення, в якому хотілося би перебувати. Зокрема, Даумантас особисто активно долучився як до створення асоціації науковців Futura Scientia, так і до заснування організації Sugrizus, що об'єднує литовців, які повернулися на Батьківщину. На його переконання, лише згуртувавшись, люди отримують можливість допомагати один одному та реально впливати на розвиток Литви й рішення влади.

За словами молодого вченого, перевагою Східної Європи є не тільки дешевша робоча сила, що допомагає меншим коштом досягти більшого. Найважливіша чеснота нашого регіону – високоосвічені та допитливі люди, які прагнуть йти в ногу з технологічним прогресом. «Лише важкою щоденною працею ми створюємо успіх», – не сумнівається Даумантас Матуліс.

Сьогодні, гадаю, я вчинив би навпаки – лишався би в Литві, виїхавши лише на значно коротший термін, оскільки перспектив тут значно побільшало, – стверджує Д. Матуліс.

Європейський Союз підтримує розвиток литовської науки

На сьогодні в трьох найбільших містах Литви створюються відразу 5 цілісних науково-дослідних та підприємницьких технополісів. Уряд Литви інвестує в них близько 1 мільярда літів (біля 3 млрд грн) за рахунок коштів зі структурних фондів ЄС на 2007-2013 роки. В технополісах діятимуть не лише лабораторії з найновішим науковим обладнанням, але й наукові підприємства, що вироблятимуть інноваційну продукцію. Головні цілі заснування цих технополісів – шляхом зміцнення співробітництва між науковцями та бізнесменами створити інфраструктуру найвищого рівня для наукових досліджень та підвищити конкурентоспроможність литовської науки в світі.

